

UTSÄDESODLARENS MINNESLISTA

Då man grundar utsädesodlingar lönar det sig att kontrollera några saker för att undvika onödiga förkastanden. Nedan finns en lista över saker som man bör komma ihåg. Mera information om ämnet finns på Eviras webbsidor på adressen www.evira.fi -> på svenska -> växter -> odling och produktion -> utsäde -> blanketter och anvisningar -> utsäde.

1. Kontrollera förfrukten på alla skiften där du producerar utsäde. Föregående år kan på skiftet ha odlats:

- en annan art
- samma sort av samma art, om odlingen har odlingsgranskats eller grundats med certifierat utsäde.

Hur många år som skall ha förflutit sedan man senast odlade ett parti av en annan sort av samma art eller samma sort av okänd äkthet på odlingen finns beskrivet nedan.

Som förfrukt duger inte:

- en annan sort **av samma art (höst- och vårvete är samma art, likaså höst- och vårråg)**
- samma sort som man producerar utsäde av, om inte förfruktsodlingen har odlingsgranskats eller grundats med certifierat utsäde
- till vallväxterna trädesvall, fodervall, naturvårdsåker e.d. om det inte kan klargöras att arten som odlas som utsäde inte har ingått i förfruktsodlingen. Om arten som odlas som utsäde har funnits med i odlingen, kan Eviras utsädeskontrollenhet m.h.a. grundutsädets handelspartinumner ta reda på sorterna.

Enligt Eviras tolkning kan ocertifierat utsäde av korn, havre, vete och ärt fås dugligt som förfrukt, om ett officiellt prov från skörden godkänns i Eviras sortäkthetsgranskning. Ett prov som tagits av en officiell provtagare måste skickas till Evira före 31.5.

2. Sortbegränsningarna för korn, vete, havre, råg och ärt har avlägsnats. Sortgrupperingen för korn, havre och vete samt ärt finns likväl på Eviras webbsidor www.evira.fi -> på svenska -> växter -> odling och produktion -> blanketter och anvisningar -> utsäde.

När det gäller rybs och raps får en enda sort av respektive art odlas på gården. Under en och samma vegetationsperiod får en vår- och en höstsort av samma art produceras på en gård.

3. Skördeåren för utsädesodlingar av vall- och vallbaljväxter

- **Rödklöver** och andra klöver: skörd får bärgas under tre år i följd
- **Ängssvingel**: skörd får bärgas under fyra år i följd
- **Timotej**, rörflen, getruta och vit sötväppling: skörd får bärgas under **fem** år i följd
- **Rörsvingel**: skörd under **sex** år i följd

4. Den övriga produktionen av en sort som odlas till utsäde (t.ex. malt, foder) måste grundas med minst samma utsädesklass som utsädesodlingen. Också den övriga produktionen måste odlingsgranskas, och den behandlas som en del av utsädesodlingen.

5. Vid utsädesproduktion av råg, rågvete, rybs, raps, oljekummin, bondböna samt vall- och vallbaljväxter krävs **isoleringsavstånd** till andra odlingar av samma art för att förhindra korsningar. Se avstånden nedan. Kravet på isoleringsavstånd gäller alla odlingar av samma art, oberoende av vem som är ägare till den andra odlingen eller vad dess användningsändamål är.
6. **En utsädesodling får inte placeras på ett observationsskifte för flyghavre (ett skifte som är under uppsikt). På ett observationsskifte för flyghavre får inte odlas havre eller en sort som man producerar utsäde av.**
7. **Det är inte tillåtet att bekämpa flyghavre i en utsädesodling.**
8. När en odlare skaffar **tillskottsåker** genom köp, arrende eller på något annat sätt, lönar det sig alltid att kontrollera flyghavresituationen hos kommunens landsbygdsnäringsmyndigheter. Om tillskottsåker finns med i kommunens register är det skäl för odlaren att kontakta Evira för att beviljas undantagstillstånd. Anvisningar finns också på adressen www.evira.fi -> på svenska -> växter -> odling och produktion -> utsäde -> blanketter och anvisningar -> utsäde, under rubriken "Förvärv av tillskottsåker som finns i kommunens flyghavreregister till en utsädesodlingsgård".

Det är på odlarens ansvar att se till att behövliga undantagstillstånd är i kraft under växtperioden.

9. En utsädesodling får inte tröskas förrän den har granskats!
10. Det lönar sig för odlaren att färdigt ta fram de behövliga uppgifterna åt odlingsgranskaren. Granskaren begär garantibevis och forsedel e. d. samt förfruktsuppgifter (från skiftesbokföringen), skiftesnummer och arealer. Skifteskartorna underlättar granskarens arbete.
11. Vi strävar efter att komma ifrån en flerdubbel anmälan av skiftesuppgifterna. En kontakt mellan utsädeskontrollens datasystem och stödsystemet är under uppbyggnad. När kontakten är färdig kan skiftesuppgifterna och förfrukterna hämtas direkt från stödsystemet till odlingsgranskningsprotokollet. Det är skäl för utsädesodlarna att försäkra sig om att alla arter och sorter har anmälts rätt till kommunen. På så vis får vi också rätt skiften och rätt förfrukter överförda till odlingsgranskningsprotokollet.

Tilläggsinformation ges av

Leena Pietilä (leena.pietila@evira.fi)

tfn 040 833 2481

Andreas Heikkilä (andreas.heikkila@evira.fi)

tfn 050 570 2890

Kaarina Paavilainen (kaarina.paavilainen@evira.fi)

tfn 040 833 2480

En myndighets verksamhet ska bygga på en befogenhet som föreskrivs i lag, och lagen ska noggrant följas i myndighetens verksamhet. Myndigheternas anvisningar är till sin rättsliga natur inte bindande för andra myndigheter eller aktörer. Frågor som gäller tillämpandet av lagstiftningen avgörs i sista hand av en domstol.

I Eviras anvisningar ingår såväl direkta citat ur lagstiftningen som tolkningar av hur lagstiftningen ska tillämpas. I anvisningen nämns när det är fråga om Eviras tolkning. Tolkningarna som framförs i anvisningen är Eviras syn på hur lagstiftningen borde tillämpas.

Förfruktskraven varierar artvis

Hur många år som skall ha förflutit, sedan man senast odlade ett parti av en annan sort av samma art eller samma sort av okänd äkthet på odlingen:

- spannmål	2 år vid produktion av basutsäde 1 år vid produktion av certifikatutsäde
- vallväxter	2 år (anläggningsåret räknas inte som förfruktsår)
- vallbaljväxter (klöver)	3 år (anläggningsåret räknas inte som förfruktsår)
- ärt	2 år
- bondböna	2 år
- lin	1 år
- rybs och raps	5 år
- oljekummin	2 år

Isoleringsavstånd som krävs från en utsädesodling till bestånd med en annan sort av samma art eller där sorten är okänd.

	<i>Basutsäde</i>	<i>Certifikatutsäde</i>
råg	300 m	250 m
rågvete	50 m	20 m
rybs, utom hybrider	400 m	200 m
raps, utom hybrider	200 m	100 m
hybridraps	500 m	300 m
hybridrybs	500 m	300 m
oljekummin	400 m	200 m

vall- och vallbaljväxter, bondböna

Odlingen över 2 ha

Basutsäde	100 m
Certifikatutsäde	50 m

Odlingen under 2 ha

Basutsäde	200 m
Certifikatutsäde	100 m

OBS! Kinakål och rybs är av samma art och kan korsa sig med varandra!

Exempel på hur man enligt Eviras tolkning borde agera

Exempel 1

En odlare har ett observationsskifte för flyghavre. Han tänker odla korn på observationsskiftet och producerar utsäde av Elmeri-korn.

Odlaren sår inte Elmeri på observationsskiftet, eftersom man på ett observationsskifte inte får odla en sort som man producerar utsäde av. Odlaren sår till exempel Vilde-korn på observationsskiftet.

Exempel 2

En odlare tänker grunda en utsädesodling av Bjursele-rödklöver sommaren 2018. Förfrukterna på skiftet är korn (år 2017), korn (år 2016) och fodervall (år 2015).

Förfruktskravet för rödklöver är tre år. Odlaren byter ut skiftet mot ett annat, eftersom det år 2015 på foderskiftet har odlats rödklöver av okänd sort.

Exempel 3

En odlare tänker producera utsäde av utsädesklass C2 av Aslak-havre. Dessutom vill han odla havre till foder.

Odlaren kan producera foderhavre av andra havresorter än Aslak. Odlaren kan även odla Aslak-havre till foder och utsäde, men fodersädsodlingen måste då grundas med utsäde av minst samma utsädesklass som utsädesodlingen. Om odlaren till foder, malt e. d. odlar samma sort som han producerar utsäde av, måste odlingen av fodersäde eller annat alltid odlingsgranskas.

Exempel 4

En odlare har en utsädesodling med 10 ha Tuukka-timotej i avsikt att producera utsäde av utsädesklass C. Utsädesodlingen består av tre skiften av storlekarna 1 ha (skifte A), 1 ha (skifte B) och 8 ha (skifte C). De närmaste åkrarna där det odlas timotej är

- *på 15 m:s avstånd från skifte A (oslagen träda med enbart timotej, sorten okänd), annan ägare*
- *på 75 m:s avstånd från skifte B (oslagen träda med enbart timotej, sorten okänd), annan ägare*
- *ett skifte för grönfoderproduktion, som är på 10 m:s avstånd från skifte C.*

Den oslagna timotejåkern nära skifte A medför att skifte A förkastas, eftersom isoleringskravet på 50 m inte uppfylls. Vem som är ägare till trädesåkern inverkar inte på beslutet.

Skifte B kan godkännas för utsädesproduktion, eftersom timotejutsädesodlingen storlek är över 2 ha. Kravet på isoleringsavstånd till enskilda skiften i utsädesodlingen är 50 m oberoende av skiftets storlek, eftersom utsädesodlingens storlek är över 2 ha.

Skifte C kan godkännas för utsädesproduktion, eftersom grönfodret har bärgats före blomningen.